

Gyanús gyalu

VISSZHANG - LXI. évfolyam, 36. szám, 2017. szeptember 8.

„*Hol gyalulnak, hullik a forgács*” (*Wo gehobelt wird, fallen Späne*) – idézi -lar- a német közmondást az *ÉS* augusztus 25-i számában, és azt állítja: Sztálin kedvenc mondása volt, amelyet az ötvenes években párttitkárjaink gyakran idéztek. Ebben az állításban az utolsó – igaz – szakaszt leszámítva több tévedés is van. Valóban, Oroszországban is ezt – illetve ennek orosz változatát – tartják Sztálin leggyakrabban alkalmazott szólásának, olyannyira, hogy Juz Aleskovszkij is erre hivatkozik *Dal Sztálinról* című versében. Szó szerinti fordításban: Sztálini szellemben irtjuk az erdőt, a forgács pedig repked szanaszét. (Bratka László költői átültetésében: Az ön módjára – tarra csupaszítva –, / irtjuk az erdőt: sivár a láthatár.) Csakhogy több forrás szerint semmi nyoma nincs, hogy maga Joszif Visszarionovics használta volna ezt a mondást (előfordul viszont Lenin *A szovjethatalom időszakának feladatai* című írásában).

Másodszor, mint látjuk, a német közmondás gyalulásról, orosz megfelelője erdőirtásról szól. Mennyivel faragatlanabb az utóbbi!